

1. כהן יעקב אמיר, ת.ז. 312255904
על-ידי ב"כ עו"ד רחלי קלקנר
מרח' ירושלים 39, קריית אונו 55423
טלפון: 077-2009881; פקס: 077-2009825
מייל: law@klekner.co.il

- נ ג ד -

מפעל הפיס (חל"צ), ח.פ. 520018714
רחוב הפטמן 3, תל אביב, 61070
טלפון: 03-6940177; פקס: 03-6940150.

המשיב;

הסעד המבוקש לכלל חברי הקבוצה: ₪ 2,413,335,193 - ₪ 2,632,729,303

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

המבקש, ה"ה כהן יעקב אמיר (להלן: "המבקש") מתכבד בזאת להגיש לבית המשפט הנכבד בקשה לאישור התובענה המצורפת לבקשה זו כתובענה ייצוגית (להלן: "התובענה"), על פי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות" או "החוק"), בגדרה מתבקש בית המשפט הנכבד לזמן את המשיב לדן ולהורות, בין היתר, כדלקמן:

- א. לאשר ולהכיר בתובענה המצורפת לבקשה זו כתובענה ייצוגית בהתאם לפרט 1 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות.
- ב. צילום נכון של התובענה הייצוגית (ללא נספחיה) מצורף כנספח "1" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.
- ג. לקבוע, בהתאם לסעיף 4(א) לחוק, כי למבקש קיימת עילה אישית בתובענה וכי הינה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכל חברי הקבוצה, בהתאם להגדרתם להלן.
- ד. לקבוע, בהתאם לסעיף 8(ע) לחוק, כי נתקיימו כל התנאים לאישור התובענה כיייצוגית.
- ה. להגדיר את הקבוצה המיוצגת בשמה מוגשת התובענה בהתאם להגדרתה בבקשה זו או בכל דרך אחרת שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון.
- ו. להגדיר את עילות התובענה ואת השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות לכלל חברי הקבוצה.
- ז. בהתאם לסעיף 14(א)4 לחוק, לאשר את הסעדים הנתבעים בבקשה זו. לחילופין ו/או במצטבר ליתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כפי שיימצא בית המשפט הנכבד לנכון לעשות זאת בנסיבות העניין.
- ח. ליתן צו המורה למשיב להשיב על שאלונים ו/או לגלות בפני המבקש את כל הדו"חות הכספיים הנתונים והמסמכים ו/או החשבונות ו/או כל מידע מכל סוג ומין שהוא שיש בידו כדי להשלים את הנתונים החסרים בידי המבקש.

- ח. לקבוע את המבקש כתובע ייצוגי ואת באת כוחו, עו"ד רחלי קלקנר, כב"כ המייצגת את כל חברי הקבוצה.
- ט. להורות על פי סעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות על פרסום הודעה על אישור התובענה כתובענה ייצוגית ולהורות כי המשיב יישא בעלויות הפרסום;
- י. לפסוק, על פי סעיף 22 לחוק התובענות הייצוגיות, כי המבקש נטל על עצמו טרחה וסיכון במידה משמעותית, כי התובענה הביאה תועלת לחברי הקבוצה וכי הינה בעלת חשיבות ציבורית רבה ובהתאם לכך לאשר למבקש גמול הולם וראוי על טרחתו בהגשת התובענה והוכחתה;
- יא. לפסוק, על פי סעיף 23 לחוק התובענות הייצוגיות, כי עסקינן בתובענה בעלת חשיבות ציבורית אשר הביאה תועלת רבה ומשמעותית לחברי הקבוצה המיוצגת, כי בהגשת ובניהול התובענה כייצוגית, באת כוח המבקש נטלה על עצמה הליך מורכב, טרחה רבה והוצאות רבות שהוציאה לשם כך, ועל כן בהתייחס לדרך ניהולה את התובענה הייצוגית, ראוייה באת כוחו של המבקש לשכר טרחה הולם וראוי.
- יב. לחייב את המשיב בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.
- יג. כל הטענות הנטענות בבקשה זו ובכתב התביעה נשוא בקשה זו נטענות במצטבר ו/או לחלופין ו/או בהשלמה, הכל לפי הקשר הדברים והדבקים.

כל ההדגשות שלהלן אינן במקור, אלא אם צוין אחרת.

א. מבוא

1. מפעל הפיס הוא מונופול ההימורים החוקיים בישראל והוא פועל על פי ההיתר שקיבל משר האוצר. החל משנת 2005 מפעל הפיס מפעיל מכונות מזל, הנקראות "חיש גד אלקטרוני", "פיס place או "EIL (Electronic Instant Lottery)", בהתאם לתנאי ההיתר. משנת 2005 ועד היום מפעיל מפעל הפיס 500 מכונות מזל ב 150 מתחמים ברחבי הארץ עד 5 מכונות בכל מתחם.
2. במסגרת ההיתר קבע משרד האוצר **תנאים מחמירים והגבלות** להפעלת ההגרלות "חיש גד אלקטרוני", ובין היתר בדבר **שיעור החזר בפרסים של 70% - 90% מההכנסות**. כיוצא בזה, על מפעל הפיס חלה **חובה חוקית וחוזית** להחזיר לחברי הקבוצה זכיות בשיעור של 70% - 90% מסך ההכנסות מהפעלת מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני".
3. מעבר לכך, מפעל הפיס הצהיר כי הוא הטיל על עצמו מגבלות נוקשות יותר, ובהן **העלאת שיעור ההחזר כך שהוא מגיע ל 87% - 90%**. בהתאם לכך, מפעל הפיס **מפרסם** על גבי צגי מכונות המזל, באתר האינטרנט שלו ובכל אפיק פרסומי אחר כי **שיעור ההחזר הכספי** במסגרת ההגרלות של "חיש גד אלקטרוני" הינם **גבוהים ביותר ונעים בשיעור של 87% - 90%**.
4. בדרך זו **מפתה** מפעל הפיס את ציבור לקוחותיו לשחק במשחקי המזל "חיש גד אלקטרוני" ולהשקיע את מיטב כספם והונם שהרי מדובר בשיעור החזר **מהגבוהים ביותר** המוצהרים והמפורסמים על ידי מפעל הפיס. הדברים חמורים במיוחד נוכח העובדה כי בהתאם למחקרים שנעשו בתחום מרבית מכונות המזל ממוקמים ביישובים שבאשכולות הסוציו-אקונומיים 5 ו 6, באזורים עניים יחסית.
5. יוקדם ויצוין כבר עתה, כי מפעל הפיס, כגוף שקיבל זיכיון מהמדינה לניהול הכנסות מכספי ציבור, אינו מגלה את השקיפות הראויה למצער **בכל הקשור להכנסותיו ושיעור הזכיות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני"**. מדובר באחד ה**נתונים החסויים ביותר** ומפעל הפיס עושה כל שלאל ידו על מנת להסתירם, ולא בכדי. בנסיבות אלה יתבקש בית המשפט הנכבד, בין היתר, לחייב את מפעל הפיס לגלות את מלוא הנתונים, המסמכים והדו"חות הנדרשים לשם חשיפת האמת.

6. מכל מקום, כבר מהנתונים שיפורטו להלן עולה בבירור, כי **בניגוד גמור** למצגים, התחייבויות, הצהרות ותנאי ההיתר שיעור החזר הזכיות בפועל ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" **נמוך בעשרות אחוזים** משיעור ההחזר לו התחייב מפעל הפיס, ועומד, ככל הנראה, על שיעור החזר של **15% - 54% בלבד**.
7. פשיטא, כי מפעל הפיס **מטעה** את ציבור המשתתפים במשחקי מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" בכך שהוא מצהיר ומפרסם כאילו שיעור החזר בזכיות הוא של **87% - 90%** בעוד ששיעור החזר **נמוך בעשרות אחוזים מכך**.
8. בדרך זו **מניע** מפעל הפיס את ציבור המשתתפים במשחקי מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" להמשיך לשחק ולהשתתף לאור סיכויי הזכייה הגבוהים לכאורה. לו היה מציג מפעל הפיס את שיעור החזר האמיתי בזכיות **הנמוך** בעשרות אחוזים ממה שמופיע על גבי המכונות ומפורסם על ידו בכל אפיק פרסום אפשרי היה יכול המבקש ו/או כל משתתף אחר להחליט כי אינו מעוניין להשתתף בהגרלה ו/או להשתתף בצורה מצומצמת יותר בשים לב לעובדה ששיעור החזר בזכיות נמוך בצורה משמעותית מ **87% - 90%**.
9. כתוצאה מכך נגרם למבקש, כמו גם לחברי הקבוצה, נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים. הנזקים הממוניים הם ההפרש בין שיעור החזר זכיות של **87% - 90%** כפי שהמשיב התחייב הצהיר והציג לבין שיעור החזר הזכיות בפועל שעומד על שיעור נמוך בעשרות אחוזים מכך בין **15% - 54%** בלבד! במהלך 7 השנים עובר להגשת הבקשה דנן.
10. בהנחה המקלה עם מפעל הפיס כאילו שיעור החזר בזכיות עומד על **54%!!!** מסך כל הפדיון ולא נמוך מכך (בהתאם לנתונים שסופקו על ידי מפעל הפיס בהתייחס לשנת 2013 כמפורט להלן), הרי **הנזק המצרפי** שנגרם לחברי הקבוצה בגין המצגים המטעים של מפעל הפיס, ובניגוד לתנאי ההיתר, הינו בסכום אסטרונומי של **2,413,335,193 ₪ - 2,632,729,303 ₪** אשר נותר שלא כדין בכיסו של מפעל הפיס, הכל כמפורט בהרחבה להלן.
11. ויודגש. יש מחיר חברתי מאד כבד להימורים הלגיטימיים תחת חסות החוק של מכונות המזל. דווקא בשל כך יש **להקפיד שבעתיים** עם מפעל הפיס שיקיים את הוראות ההיתר ואת המצגים וההתחייבויות שנטל על עצמו לגבי שיעור החזר הזכיות למשתתפים (ראו, למשל, דברי כבוד השופט ע' גרוסקופף בת"צ 11930-04-12 **אבידן ואח' נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט** (פורסם בנבו, מיום 17.3.16) (להלן: "עניין **אבידן**"), פס' 35). מסקנה זו מתבקשת ביתר שאת נוכח העובדה כי מפעל הפיס הוא **מונופול** בתחום ההגרלות וההימורים והוא נתפס **כמוסד של המדינה**, מוסד שאמור להיות הגון. מפעל הפיס **לא** אמור להשלות ולהונות את הלקוחות שלו.
12. בנסיבות אלה, יטען המבקש, כי מתקיימים כל המבחנים לאישורה של התובענה המצורפת כנספח "1" לבקשה זו כתובענה ייצוגית, כמפורט בהרחבה להלן.

ב. הצדדים לבקשה

13. **המבקש**, ה"ה כהן יעקב אמיר (להלן: "**המבקש**"), הינו אזרח ותושב המדינה אשר נוהג לבקר בפעם לפעם בתחנות פיס פלייס השונות הפרוסות ברחבי הארץ ונוהג להשתתף בהגרלות "חיש גד אלקטרוני" אשר מופעלות באמצעות המשיב ו/או מי מטעמו.
14. **המשיב**, מפעל הפיס (חל"צ) (להלן: "**המשיב**" או "**הפיס**") הוא מונופול ההימורים החוקיים בישראל (למעט המועצה להסדר ההימורים בספורט) הפועל על פי היתר שקיבל משר האוצר מכוח סעיף 231 (א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 המתחדש מפעם לפעם. ההיתר האחרון ניתן בפברואר 2012, והוא יהיה בתוקף עד דצמבר 2016 בכפוף לקיום התנאים הכלולים בו (להלן: "**ההיתר**"). החל משנת 2005 מפעיל מפעל הפיס מכונות מזל, הנקראות "חיש גד אלקטרוני", "פיס" "place" או "EIL"

"(Electronic Instant Lottery) (להלן: "מכונות המזל" או "חיש גז אלקטרוני"), בהתאם לתנאי ההיתר.

צילום נכון מתמצית מידע מרשם החברות מצורף כנספח "2" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

צילום נכון של ההודעה על מתן היתר למפעל הפיס לפי חוק העונשין, י"פ 6398, התשע"ב, מצורף כנספח "3" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

15. **הקבוצה** בשמה מוגשת התובענה הייצוגית הינה "כל מי שנמנה על לקוחות מפעל הפיס במתחמי "פיס place" והשתתף במשחקי מכונות המזל "חיש גז אלקטרוני" במהלך התקופה של שבע השנים האחרונות עובר להגשת בקשה זו, כולה או חלקה".

ג. הרקע העובדתי הרלבנטי לבקשת האישור

16. כאמור לעיל, מפעל הפיס הוא מונופול ההימורים החוקיים בישראל והוא פועל על פי ההיתר שקיבל משר האוצר. החל משנת 2005 מפעל הפיס מפעיל מכונות מזל, הנקראות "חיש גז אלקטרוני", "פיס place" או "EIL (Electronic Instant Lottery)", בהתאם לתנאי ההיתר.

17. משנת 2005 ועד היום מפעיל מפעל הפיס 500 מכונות מזל ב 150 מתחמים ברחבי הארץ עד 5 מכונות בכל מתחם. על פי דו"ח של מרכז המחקר והמידע של הכנסת מיום 25.5.15 (להלן: "הדו"ח") רוב מתחמי המכונות נמצאים ביישובים שבאשכולות הסוציו-אקונומיים 5 ו 6, באזורים עניים יחסית (עמ' 3, 26-29 לדו"ח).

דו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "הפעלת מכונות מזל ("חיש גז אלקטרוני") על ידי מפעל הפיס", מיום 25.5.15 מצורף כנספח "4" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

18. מתחמי פיס Place מכילים מסופי "חישגד אלקטרוני", שהפעלתם מתבצעת באמצעות כרטיס מגנטי הנטען בסכום שבין 5 ₪ ל- 50 ₪. הפעלת המסוף היא באמצעות מסך מגע, בו בוחרים כרטיס על גבי צג המסוף, משחקים לפי רמות מתיר שונות ובשיטות הגרלה שונות ויודעים מייד במה זוכים.

19. מכונות המזל של מפעל הפיס, הקרויות גם "פיס place", אמורות לדמות פעולה של כרטיס גירוד. "הכרטיסים" (שאותם השחקן "מגרד") מונפקים בסדרות; יש כמות מוגבלת וידועה מראש של "כרטיסים" זוכים, והם מפוזרים באופן רנדומלי בין המכונות. מכיוון שבכל סדרה יש מספר ידוע מראש של "כרטיסים" זוכים ולא זוכים, לא עומד כל "גירוד כרטיס" בזכות עצמו, כמו במשחק המכונה (שבו בכל סיבוב נקבע אם השחקן זוכה או לא באמצעות צירוף רנדומלי של מספרים או סמלים) אלא כל כרטיס שאינו זוכה מגדיל את ההסתברות שהכרטיס הבא ש"ישלף" אקראית מהסדרה יזכה. בשל מאפיינים אלה הסיכוי לזכות שונים מסיכויי הזכייה במכונות ה slot.

20. ויודגש. במשחקי ה"חיש גז" ו"החיש גז האלקטרוני" הדגש הוא על קבלת תוצאה מיידית אותה מקבל המשתתף מיד לאחר "הגירוד", ללא צורך בהמתנה לתוצאות ההגרלה המתקיימות לאחר רכישת כרטיס השתתפות כמו ביתר המשחקים. זהו ייחודו של משחקי ה"חיש גז" וה"חיש גז האלקטרוני" וזה אופיו המיוחד המקנה למשתתפים בו מתח וריגוש מיוחדים ומידיים השונים מאלה שהם מנת חלקם של רוכשי כרטיסי הגרלה מסוג אחר.

21. במסגרת ההיתר מכוחו מפעיל מפעל הפיס את משחקי המזל "חיש גז אלקטרוני", קבע משרד האוצר בנספחים להיתר - נספח ח - תנאים מחמירים והגבלות להפעלת ההגרלות "חיש גז אלקטרוני" עקב הסיכוי המוגבר להתמכרות להן. במסגרת זו קובע ההיתר כי סכום ההשקעה בהגרלה אחת מוגבל ל 1 – 20 ₪, וסכום הזכייה המקסימאלי הוא 20,000 ₪, עם שיעור החזר בפרסים של 70% - 90% מההכנסות (סעיף 2.4 לנספח "ח").

22. זאת ועוד, לפי הצהרותיו והתחייבויותיו מפעל הפיס הטיל על עצמו מגבלות נוקשות יותר, ובהן העלאת שיעור ההחזר כך שהוא מגיע ל 87% - 90% (עמ' 17 לנספח "4"). ואכן כפי שיפורט להלן מפעל הפיס מפרסם על גבי מכונות המזל, באתר האינטרנט שלו ובכל אפיק פרסומי אחר כי שיעור ההחזר הכספי במסגרת ההגרלות של חיש גד אלקטרוני בשיעור של 87% - 90%.
23. ודוק. על גבי מסוף המשחק עצמו מצוין, שחור על גבי לבן, לגבי כל משחק ומשחק מתשעת משחקי "החיש גד האלקטרוני" (ירוקים, לאס וגאס, מכונת המזל, 21, פירמידה, פוקר, תותי פרוטי, כוכבים ומזלות וכדורסל), בכל מחיר למשחק ובכל סדרה, כי שיעור ההחזר בזכיות הוא בין 87% - 90%.
24. כך, למשל, במשחק "ירוקים", במחיר משחק של 10 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה של 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 100,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 90,000,000 ₪, היינו שיעור החזר זכיות של 90%:



25. גם במשחק "מכונות המזל", במחיר משחק של 10 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה של 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 100,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 90,000,000 ₪, היינו שיעור החזר זכיות של 90%:



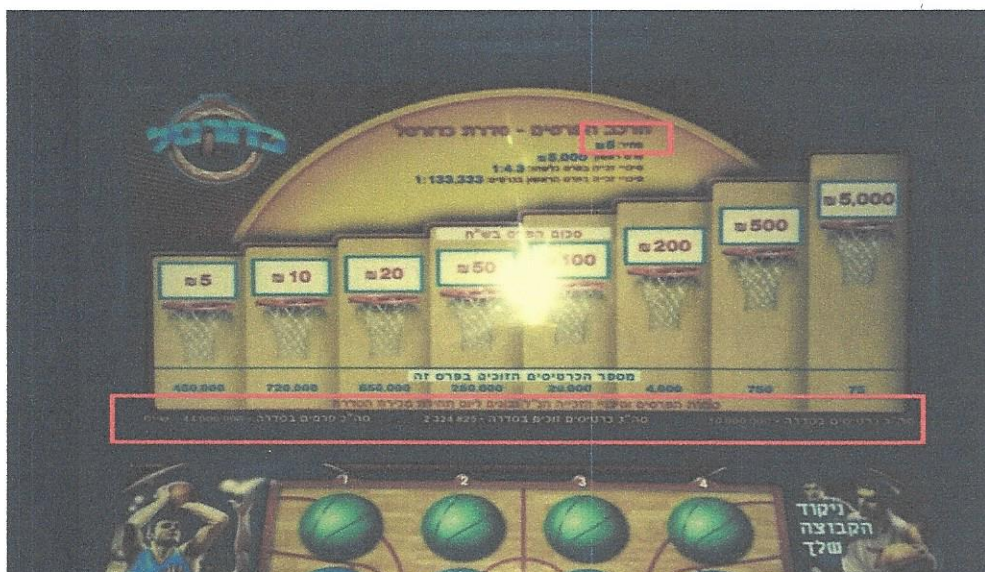
26. בדומה לכך, במשחק "פוקר", במחיר משחק של 12 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 120,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 108,000,000 ₪, היינו שיעור החזר בזכויות של 90%:



27. דוגמה נוספת, במשחק "לאס וגאס", במחיר משחק של 15 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 150,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 135,000,000 ₪, היינו שיעור החזר זכויות של 90%:



28. כמו כן, במשחק "כדורסל", במחיר משחק של 5 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 50,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 44,000,000 ₪ היינו שיעור החזר זכויות של 88%:



29. דוגמה אחרונה, במשחק "תותי פרוטי" במחיר משחק של 2 ₪, סך הכל כרטיסים בסדרה 10,000,000 ₪, כלומר הכנסות של 20,000,000 ₪, וסך הפרסים בסדרה לפי פרסומי מפעל הפיס הוא של 17,430,000 ₪, היינו שיעור החזר זכיות של 87.15%:



30. והמדובר בדוגמאות בלבד.
31. זאת ועוד. גם באתר האינטרנט של מפעל הפיס מודגש כי הכרטיסים במסופים דומים לכרטיסי החישגד במידיות שלהם ובחוויה שהם מעניקים ומתאפיינים **בשיעור החזר פרסים גבוה מאוד ובמבנה פרסים אינטנסיבי השם דגש על תדירות זכייה גבוהה.**
32. הנה כי כן, מפעל הפיס מוכר לציבור אשליה של 87% - 90% החזר זכיה. הציבור רואה את סך הפרסים המחולקים, למשל 90,000,000 מיליון ₪ מוחזרים מתוך 100,000,000 ₪ של הכנסות, רואה את החלום, ולכן ההימורים גדלים וההכנסות עולות. הציבור משחק ב"חישגד האלקטרוני" בגלל סכום הפרסים שמתנוססים לנגד עיניו ומי שנפגע בסופו של יום זה אותם אנשים קשיי יום.

33. כאן המקום לציין כי מפעל הפיס אינו מפרסם בשום דרך וצורה שהיא כמה כספים שולמו כזכיות מסך כל ההכנסות מהסדרה. מדובר באחד הנתונים החסויים ביותר ומפעל הפיס עושה כל שאל ידו על מנת להסתירם, ולא בכדי. כפי שניווכח להלן מהנתונים שנאספו בשקידה רבה על ידי הח"מ עולה כי שיעור הזכיות המשולם לציבור המשתתפים נמוך לעין שיעור ממה שמפורסם על ידי מפעל הפיס.

34. על פי הדו"ח של מרכז המחקר והמידע (עמ' 22 לנספח "4" לעיל) ולפי נתונים שהתפרסמו בעיתון כלכליסט במסגרת כתבה מיום 19.5.16 שכותרה "הפיס יציע הימורים באינטרנט תמורת צמצום מכונות המזל" הפדיון "נטו" של מפעל הפיס מהפעלת מכונות - מכירות בניכוי תשלומי הזכיות (באלפי ₪) בשבע השנים האחרונות הוא כדלקמן:

שנה	פדיון "נטו" (באלפי ₪) - מכירות בניכוי תשלומי זכיות
2009	₪ 340,062
2010	₪ 392,411
2011	₪ 438,462
2012	₪ 487,253
2013	₪ 530,914
2014	₪ 572,941
2015	₪ 602,000*

*צילום נכון של הכתבה בעיתון כלכליסט מיום 19.5.16 מצורף כנספח "5" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

35. פשיטא, שבהתאם להצהרות והתחייבויות מפעל הפיס, כמו גם בהתאם לפרסומים על גבי מסופי מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני", באתר האינטרנט של מפעל הפיס ובמקומות נוספים, הפדיון "נטו" מייצג את מה שנותר בכיסו של מפעל הפיס לאחר, כביכול, תשלום זכיות בשיעור של 87% - 90%.

36. ובמספרים, אם בהתאם להצהרות והתחייבות הפיס היה משולם שיעור החזר של 87% - 90% הרי שמשמעות הדבר שסכום תשלומי הזכיות הכולל וסכום הפדיון ברוטו (באלפי ₪) לפי שנים הוא כדלהלן:

37.

שנה	פדיון "נטו" מכירות בניכוי תשלומי זכיות (באלפי ₪)	סכומי זכיות שאמורים להיות משולמים בשיעור של 87% - 90% (באלפי ₪)	פדיון "ברוטו" כולל סכומי זכיות שאמורים להיות משולמים בשיעור של 87% - 90% (באלפי ₪)

2009	₪ 340,062	₪ 2,257,780 - ₪ 3,060,558	₪ 2,615,862 - ₪ 3,400,620
2010	₪ 392,411	₪ 2,626,135 - ₪ 3,531,699	₪ 3,018,546 - ₪ 3,924,110
2011	₪ 438,462	₪ 2,934,323 - ₪ 3,946,158	₪ 3,372,785 - ₪ 4,384,620
2012	₪ 487,253	₪ 3,260,847 - ₪ 4,385,277	₪ 3,748,100 - ₪ 4,872,530
2013	₪ 530,914	₪ 3,553,040 - ₪ 4,778,226	₪ 4,083,954 - ₪ 5,309,140
2014	₪ 572,941	₪ 3,834,297 - ₪ 5,156,469	₪ 4,407,238 - ₪ 5,729,410
2015	₪ 602,000	₪ 4,028,769 - ₪ 5,418,000	₪ 4,630,769 - ₪ 6,020,000

38. הנה כי כן באם מפעל הפיס היה מקיים אחר התחייבויותיו והצהרותיו להחזר זכויות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" בשיעור של 87% - 90% הרי שהיקף ההכנסות השנתי של מפעל הפיס רק מהפיס פלייס היה מסתכם במיליארדי שקלים!!!!

39. באם נשווה היקף פדיון זה לסך הפדיון של מפעל הפיס מכל משחקי המזל וההגרלות כולל הפדיון "נטו" ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" לאחר ניכוי תשלומי הזכויות הרי שהיו מתקבלים הנתונים הבאים:

שנה	פדיון "ברוטו" לכאורה מהפעלת מכונות "חיש גד אלקטרוני" בלבד (באלפי ₪)	פדיון ברוטו מסך כל ההגרלות ומשחקי המזל של מפעל הפיס + הכנסות נטו ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" (באלפי ₪)
2009	₪ 2,615,862 - ₪ 3,400,620	₪ 4,515,131
2010	₪ 3,018,546 - ₪ 3,924,110	₪ 4,627,162
2011	₪ 3,372,785 - ₪ 4,384,620	₪ 4,781,681
2012	₪ 3,748,100 - ₪ 4,872,530	₪ 5,097,128

5,829,477 ₪	4,083,954 ₪ - 5,309,140 ₪	2013
6,239,244 ₪	4,407,238 ₪ - 5,729,410 ₪	2014
6,886,271 ₪	4,630,769 ₪ - 6,020,000 ₪	2015

צילומים נכונים של תמצית הדוחות המאוחדים של מפעל הפיס כפי שמפורסמים באתר האינטרנט של המשיב מצורפים כנספח "6" לבקשה זו ומהווים חלק בלתי נפרד הימנה.

40. בחינת הנתונים, כבר על פני הדברים מעלה, כי הפדיון "ברוטו" שהיה אמור להתקבל רק ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" הינו בשיעור של כ 70% - 92% (!)(!)(!) מסך כל הפעילות של מפעל הפיס **כולל** הפדיון ממכונות המזל "נטו" לאחר ניכוי תשלומי הזכיות. זאת בניגוד להצהרות מפעל הפיס כאילו החלק היחסי של מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" הינו בשיעור של 9.2% מההכנסות ו 24% מהרווח (למשל, עמ' 23 לנספח "4" לעיל).

41. בהקשר זה לא למותר לחזור ולהדגיש, כי נכון למועד כתיבת שורות אלה, חרף העובדה כי מפעל הפיס מפרסם מצהיר ומציג בכל מקור ומקום אפשרי כאילו שיעור החזר הזכיות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" הינו של 87% - 90% משיעור הפדיון ברוטו, מפעל הפיס לא חשף ולא גילה, ולא בכדי, נתונים אלה והם בגדר תעלומה.

42. גם דרישות בעבר למפעל הפיס להציג את הנתונים לפי חוק חופש המידע נענו בשלילה על ידו ושיעור החזר הזכיות בפועל מסך כל הפדיון ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" נותר בגדר תעלומה. כך, למשל, במסגרת דו"ח חופש המידע לשנת 2014 המפורסם באתר האינטרנט של מפעל הפיס, מפעל הפיס מודה כי דחה בקשות לפי חוק חופש המידע ליתן פירוט של גובה ההכנסות ממשתקי ה"חיש גד האלקטרוניים" בשנים 2005 - 2013 וסכומי הפרסים ששולמו בגין זכיות בשנים אלו, מטעמים ברורים.

צילום נכון של העמודים הרלבנטיים מדו"ח חופש המידע לשנת 2014 המפורסם באתר האינטרנט של מפעל הפיס מצורף כנספח "7" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

43. עוד יצויין, כי מפעל הפיס אמנם מוגדר כחברה לתועלת הציבור אך למרות זאת הוא אינו מפרסם לציבור באופן מלא את הדו"חות הכספיים שלו. באתר מפעל הפיס מפורסמים תמצית דו"חות כספיים בלבד.

44. ואולם, חרף העובדה כי מפעל הפיס עושה כל שאלל ידו על מנת להסתיר מעיני הציבור והמשתתפים את היחס האמיתי בין המכירות והזכיות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני", ולא בכדי, לפני כשנה, ביום 25.5.15, במסגרת הדו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "הפעלת מכונות מזל ("חיש גד אלקטרוני") (עמ' 25 לנספח "4" לעיל) נדרש מפעל הפיס לספק נתונים לגבי כלל המכירות והזכיות במתחמי "חיש גד אלקטרוני" (בש"ח) במחוזות השונים במוצע לנפש על פי מספר התושבים ביישובים שבהם נמצאים המתמחים בשנת 2013.

45. על פי נתונים אלה, המתייחסים לשנת 2013, עולה בבירור כי בעוד סך הכל המכירות לנפש הוא בסכום של 1,765 ₪, סך כל הזכיות לנפש הוא בסכום של 956 ₪ בלבד, הינו שיעור החזר הזכיות הינו בסך של 54% בלבד!!!!, בניגוד מוחלט להצהרותיו של מפעל הפיס, התחייבויותיו מצגיו ואף ההחזר המחוייב בהיתר בשיעור החזר של 87% - 90%.

46. מבחינה כלכלית משמעות הדבר, כי אם בשנת 2013 הפדיון "נטו" (מכירות לאחר תשלומי זכיות בשיעור של 54% בלבד) הוא בסך 530,914,000 ₪, הרי שסך המכירות באותה שנה הינו בסכום של 1,154,160,869 ₪ ועל מנת להשלים לפדיון בשיעור של 87% - 90% לפי הצהרותיו התחייבויותיו ומצגיו

של מפעל הפיס עליו להחזיר לציבור השחקנים עוד סכום של 380,873,086 ₪ (השלמה ל 87%) - 415,497,913 ₪ (השלמה ל 90%).

47. באם נניח למען הזהירות בלבד (והנתונים המדוייקים עוד יתבררו במהלך ההליך דנן), כי בדומה לשנת 2013 גם ביתר השנים היחס בין המכירות לזכויות הגיע לשיעור של 54% (הנחה המקלה מאד עם מפעל הפיס) הרי שנוכל להעריך את שיעור הנזק הכולל שנגרם לחברי הקבוצה כתוצאה מההטעיה בשבע השנים האחרונות כהפרש בין שיעור זכויות של 87% - 90% לבין שיעור החזר זכויות של 54% בלבד כדלקמן:

שנה	פדיון "נטו" בניכוי תשלומי זכויות בשיעור של 54% ("נטו" של 46%) (באלפי ₪)	סך כל המכירות בהנחה ששיעור הזכויות הינו 54% (באלפי ₪)	הנזק המצרפי הפער שבין יחס מכירות זכויות של 54% לבין יחס מכירות זכויות של 87% - 90% (באלפי ₪)
2009	₪ 340,062	₪ 739,265.217	₪ 243,957.521 - ₪ 266,135.478
2010	₪ 392,411	₪ 853,067.391	₪ 281,512.239 - ₪ 307,104.261
2011	₪ 438,462	₪ 953,178.260	₪ 314,548.826 - ₪ 343,144.174
2012	₪ 487,253	₪ 1,059,245.652	₪ 349,551.065 - ₪ 381,328.434
2013	₪ 530,914	₪ 1,154,160.869	₪ 380,873.086 - ₪ 415,497.913
2014	₪ 572,941	₪ 1,254,523.913	₪ 411,022.891 - ₪ 448,388.608
2015	₪ 602,000	₪ 1,308,695.652	₪ 431,869.565 - ₪ 471,130.435
נזק כולל			₪ 2,413,335.193 - 2,632,729.303

48. כיוצא בזה, בהנחה המקלה עם מפעל הפיס ובהתאם לנותנים ולהודאה של מפעל הפיס משנת 2013, הרי באם גם ביתר התקופה נשוא התובענה שיעור ההחזר בזכויות עמד על שיעור של 54% בלבד!!! מסך כך המכירות, הרי **הנזק המצרפי** שנגרם לתברי הקבוצה בגין המצגים המטעים של מפעל הפיס, ובניגוד לתנאי ההיתר, הינו בסכום אסטרונומי של **2,413,335,193 ₪ - 2,632,729,303 ₪** אשר נותר שלא כדין בכיסה של מפעל הפיס.

49. נוכח האמור עד כה עולה בבירור, כי מפעל הפיס **מטעה** את ציבור המשתתפים במשחקי מכוונות המזל "חיש גד אלקטרוני" בכך שהוא מצהיר ומפרסם כאילו שיעור ההחזר בזכויות הוא של 87% - 90% בעוד ששיעור ההחזר **נמוך בעשרות אחוזים מכך**. הדבר גם **עומד בניגוד מוחלט לתנאי ההיתר** המחייבים את מפעל הפיס לעמוד בשיעור החזר של 70% - 90%.

50. ויודגש. יש מחיר חברתי מאד כבד להימורים הלגיטימיים תחת חסות החוק של מכוונות המזל. דווקא בשל כך יש **להקפיד שבעתיים** עם מפעל הפיס שיקיים את הוראות ההיתר ואת המצגים וההתחייבויות שנטל על עצמו לגבי שיעור החזר הזכויות למשתתפים. ובלשונו של כבוד השופט ע' גרוסקופף בעניין **"אבידן"**, פס' 35 :

"נהפוך הוא, דווקא אם סבורים אנו שמדובר במוצר קלוקל לפי טיבעו, מחובתנו להקפיד דווקא עם מארגן ההימורים, ולדרוש במפגיע כי ימנע מניצול חולשותיו וקלות דעתו של המהמר. כפי שציין השופט ויתקון לפני יותר מחמישים שנה: "הרבה חוזים נעשים לשם סיפוק הנאות, שאינן מן הנעלות והרצויות, וביניהן שפגיעתן רעה פי כמה מזו של השתתפות במפעל הפיס. אך כלום רשאים אנו בשל כך לדקדק ולהקפיד יותר ביחס לחוזים אלה משהיינו מדקדקים ומקפידים לגבי כל חוזה אחר?" (עניין גונשירוביץ, עמוד 292. ודוק, הדברים נאמרו במקרה בו ההקפדה שהתבקשה היא עם המהמר, אך לדידי הם יפים ונכונים לא פחות, ואולי אף יותר, לגבי הקפדה עם מארגן ההגרלה)."

51. בנסיבות אלה, לא נותרה בידו של המבקש כל ברירה אלה להגיש את הבקשה דן לאישור התובענה המצורפת **כנספח "1"** לבקשה זו כתובענה ייצוגית.

ד. עילות התביעה

52. סעיף 57 להיתר, המפרט מהן ההגרלות שהותרו, קובע בסעיף 57.3 כי הותרה :

"הגרלת "חיש גד", שבמסגרתה הזכייה נעשית על ידי חשיפת כרטיס גירוד וכן הגרלת "חיש גד" אלקטרוני על גבי מסכים, בהתאם לתכנית שבנספח ח' להיתר זה. אופן ביצוע ההגרלות יעשה לפי תכנית מסגרת להגרלות חיש גד 2005 והעדכונים לה".

53. נספח ח' להיתר, שכותרתו "תוכנית להפעלת חיש גד אלקטרוני (EIL)" קובע, בסעיף 1.1, כי "כל הגרלות החיש גד האלקטרוני יתבססו על אלמנט "הגירוד" וצורתן תהיה דומה לכרטיסי החיש גד הרגילים.

54. סעיף 2 לנספח ח' להיתר קובע "אמצעי תשלום, עלות משחקים וקבלת פרסים" ובסעיף 2.4 קובע כי: **"שיעור החזר הפרסים יהיה בין 70% - 90%".**

55. סעיף 3.1 לנספח ח' להיתר מורה כי "בסך הכל יותקנו עד 500 מסופים בלא יותר מ- 150 אתרים. בכל אתר יותקנו עד 5 מסופים".

56. פרק ב' לתכנית מסגרת להגרלות "חיש גד" 2005, הקובע הוראות לביצוע ההגרלות בדרך של "חיש גד אלקטרוני", מורה הסעיף 27.1 כי:

"במקרה של זכייה בהגרלה, יופיע על המסך הצירוף הזוכה (בצורה בולטת) עם סכום הפרס שיתווסף ליתרת הזכות המופיעה על המסך

וליתרה הרשומה במחשב המקומי לזכות הכרטיס המגנטי שבידי הלקוח, ואם סכום הפרס עלה על סך של 500 ₪, תיסגר האפשרות להמשיך בהגרלה באמצעות כרטיס מגנטי זה, ועל הלקוח יהיה לפנות לזכייך בנקודת המכירה לקבלת סכום הזכייה".

צילום נכון של תכנית מסגרת להגרלות חיש גד 2005, י"פ התשס"ה 2798 מצורף כ"נספח 8" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

57. סעיף 28.1 לתוכנית המסגרת קובע כי :

"הוראות הפעלת ההגרלה, מבנה סל הפרסים בכל משחקון, וכן **סכומי הזכייה האפשריים בכל סדרה לגבי הפרס הראשון ולגבי פרס כלשהו - יופיע בהקשת מקש עזרה**".

58. הנה כי כן, על מפעל הפיס חלה **חובה חוקית וחוזית** להחזיר לחברי הקבוצה זכויות בשיעור של 70% - 90% מסך ההכנסות מהפעלת מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני".

59. מעבר לכך, לטענת מפעל הפיס כעולה מהדו"ח (בעמ' 17 לנספח "4") המפעל הטיל על עצמו מגבלות נוקשות יותר, ובהן **העלאת שיעור ההחזר כך שהוא מגיע ל 87% - 90%**. ואכן, כאמור לעיל, הפיס **מפרסם על גבי מכונות המזל, באתר האינטרנט שלו ובכל אפיק פרסומי אחר כי שיעור ההחזר הכספי במסגרת ההגרלות של חיש גד אלקטרוני בשיעור של 87% - 90%**.

60. דא עקא, כפי שעולה מהנתונים אשר הוצגו לעיל, **בניגוד גמור** למצגים ההתחייבויות ותנאי ההיתר שיעור החזר הזכויות בפועל **נמוך בעשרות אחוזים** ועומד על שיעור של 15% - 55% בלבד. בכך **מניע מפעל הפיס את ציבור המשתתפים במכונות מזל אלה להמשיך לשחק ולהשתתף לאור סיכויי הזכייה הגבוהים לכאורה**.

61. לו היה מציג מפעל הפיס את שיעור ההחזר האמיתי בזכויות הנמוך בעשרות אחוזים ממה שמופיע על גבי המכונות ומפורסם על ידו בכל אפיק פרסום אפשרי היה יכול המבקש ו/או כל משתתף אחר להחליט כי אינו מעוניין להשתתף בהגרלה ו/או להשתתף בצורה מצומצמת יותר בשים לב לעובדה ששיעור ההחזר בזכויות נמוך בצורה משמעותית מ 87% - 90%.

62. בכך הפר ומפר המשיב את הוראת סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א - 1981 (להלן: "**חוק הגנת הצרכן**") על סעיפי המשנה שבו, שעניינה **איסור הטעיה** בעניינים מהותיים בעסקה הקשורים, בין היתר, לטיב, למהות והסוג של המוצר אותו הם רכשו, כמו גם לתועלת שניתן להפיק מהמוצר והסיכונים הכרוכים בהם.

63. ויודגש. שיערו החזר בזכויות היא עובדה מהותית ביותר שיש בה כדי להשפיע באופן משמעותי על ההחלטה של המשתתף האם להשתתף במשחקי ה"חיש גד האלקטרוני" אם לאו.

64. זאת ועוד. הימנעות מפעל הפיס מגילוי כי שיעור החזר בזכויות נמוך לעין שיעור מהשיעור המפורסם והמוצג על ידו על גבי צגי משחקי המזל "חיש גד אלקטרוני" יש בה משום **אי קיום חובתו של מוכר "הנכס" לגלות לצרכן קיומו של כל "פגם או איכות ירודה או תכונה אחרת הידועה לו, המפחיתה באופן משמעותי מערכו של הנכס"**.

65. בכך הפר המשיב גם את **חובת הגילוי** הקבועה בסעיף 4 לחוק הגנת הצרכן מקום בו **לא גילה** כי שיעור החזר הזכויות בפועל **נמוך בעשרות אחוזים** מהמצגים שהוצגו על ידו באופן **המפחית משמעותית מערכו של הנכס**.

66. כתוצאה מכך, המבקש וחברי הקבוצה **הוטעו** על ידי המשיב וקמה להם עילת תביעה כנגד המשיב לפי סעיפים 2(א) ו-4(א) לחוק הגנת הצרכן.

67. ודוק. על מנת לבסס קיומה של עילת תביעה לפי חוק הגנת הצרכן אין צורך בהוכחת קיומה בפועל של הטעיה. די בהוכחת קיומו של מעשה או מחדל "העלולי" להטעות צרכן. הנסיבות שפורטו לעיל מצביעות בבירור על קיומו של מעשה ו/או מחדל שכזה ואף כל סיכויי סביר – ולמעלה מכך – שהמבקש יזכה בתביעתו.
68. עוד יטען המבקש, כי בנסיבות אלה, מקום בו המשיב פעל ופועל, בין היתר, בניגוד להוראות ההיתר, קמה למבקש ולחברי הקבוצה עילת תביעה מכוח סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: **"פקודת הנזיקין"**), שעניינו **הפרת חובה חקוקה** :
- "(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאלי נטכונן החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.
- (ב) לעניין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני אדם בכלל או של בני אדם מסוג או הגדר שעמן נמנה פלוני."
69. בע"א 145/80 **ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש**, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139 (1982) עמד בית המשפט העליון על היסודות הדרושים לצורך קיום עולת הפרת חובה חקוקה שהינם (1) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק; (2) החיקוק נועד לטובתו של הנזיק; (3) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו; (4) ההפרה גרמה לניזוק נזק; (5) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.
70. המבקש יטען, כי כפי שפורט לעיל תנאים אלו מתקיימים בעניינו: (1) על המשיב הוטלה חובה חוקית מכוח ההיתר; (2) הוראות אלה נועדו לטובת הנזיקים – המבקש וחברי הקבוצה; (3) כאמור לעיל, המשיב הפר באופן בוטה את חובותיו הנ"ל; (4) כתוצאה מההפרה נגרמו למבקש ולחברי הקבוצה נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים; (5) אין חולק כי הנזקים אשר נגרמו הוא מסוג הנזקים אשר אליו נתכוון החיקוק.
71. בנוסף יטען המבקש, כי במעשיו ובמחדליו של המשיב כמפורט לעיל ולהלן הפר המשיב גם את הוראת סעיפים 12(א) ו 39 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג 1973 (להלן: **"חוק החוזים"**) ואת החובה לפעול **בתום לב, בהגינות ביושר ובסבירות** כלפי המבקש וחברי הקבוצה, קל וחומר לנוכח **החובות המוגברות** של תום לב, הגינות, יושר וסבירות החלות עליו מעצם היותו חברה מובילה במשק לתועלת הציבור בעלת דואליות נורמטיבית.
72. כן יטען המבקש, כי כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו, מפעל הפיס **התעשר שלא כדין** בשל כף שהותיר בכיסו את ההפרש בין שיעור החזר הזכיות של 87% - 90% כפי שהמשיב התחייב הצהיר והציג לבין שיעור החזר הזכיות ששולם על ידו בפועל במשך 7 השנים עובד להגשת ההליך דנן ולפיכך קמה למבקש ולחברי הקבוצה גם עילת תביעה מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט - 1979.
73. המבקש יטען גם, כי במעשיו ו/אן במחדליו הפר המשיב גם את הוראת סעיף 56 לפקודת הנזיקין, שהרי הוא הציג בפני המבקש וחברי הקבוצה **מצג כוזב** של עובדה בקשר עם שיעור החזר הזכיות, בידיעה שהיא כוזבת או באין אמונה באמתותה או מתוך קלות ראש, כשלא אכפת למשיב אם אמת היא או כוזב, ובכוונה שהמוטעה על ידי ההיצג יפעל על פיו.
74. לבסוף יטען המבקש, כי בנסיבות העניין קמה לו עילת תביעה גם מכוח סעיף 35 לפקודת הנזיקין, שכן המשיב **התרשל** בכך שהציג **מצג שווא** בדבר שיעור החזר הזכיות מסך כל ההכנסות ממכונות המזל ובכך נגרם למבקש ולחברי הקבוצה נזק. המבקשים יטען גם, כי נטל הראיה להוכיח העדר התרשלות

- מוטל על כתפי המשיב וזאת מכוח הוראת סעיף 41 לפקודת הנזיקין.
75. לפיכך, ולאור המקובץ לעיל, יטען המבקש, כי אין מנוס מלקבוע כי על המשיב לפצות את המבקש וחברי הקבוצה בגין הנזקים שנגרמו להם כתוצאה מכך שהתחייב כי שיעור ההחזר בזכויות הינו 87% - 90% בעוד ששיעור החזר הזכויות בפועל נמוך בעשרות אחוזים מכך.

ה. התובענה דנן מקיימת את התנאים לאישורה הקבועים בחוק תובענות ייצוגיות

1.ו התובענה דנן באה בגדרו של פרט 1 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות

76. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית".
77. ס' 1 לתוספת השניה לחוק קובע, כי תביעה שניתן להגיש בה בקשה לאישור תובענה ייצוגית, היא: "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".
78. "עוסק" מוגדר בסעיף 1 לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, כדלקמן: "מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן".
79. כאמור לעיל, המשיב הוא הגוף המרכזי העורך הגרלות בישראל וניתן לו היתר מיוחד להציע הימורים חוקיים. החל משנת 2005 מפעיל מפעל הפיס מכונות מזל, הנקראות "חיש גד אלקטרוני", "פיס place" או "EIL (Electronic Instant Lottery)". במסגרת זו מנהל מפעל הפיס את הגרלות ה"חיש גד האלקטרוני" כגוף עסקי מסחרי ומכאן שהמשיב הינו עוסק.
80. עמד על כך ממש לאחרונה כבוד השופט פרופ' ע' גרוסקופף בעניין אבידן, פס' 25-27:

"התובענה שלפניי היא תובענה צרכנית באופיה. טענת המבקשים היא שהמועצה, בתפקידה כמארגנת הימורים, הטעתה את המהמרים בקשר ליחס הזכייה, בכך שלא עדכנה אותם באופן ראוי לא בדבר קיום אפשרות שיבוצע שינוי ביחס הזכייה ולא בכך שבוצע שינוי בפועל ביחס הזכייה. טענות מסוג זה מהוות את הגרעין הקשה של המצבים הנופלים לגדר הפריט הראשון לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות: "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו"

25. למרות האמור, סבורה המועצה כי לא ניתן להגיש נגדה תביעה לפי הפריט הראשון לחוק תובענות ייצוגיות, וזאת בשל היותה תאגיד סטטוטורי הפועל מכוח הוראות החוק והתקנות. בכך מתעלמת המועצה מהלכות ברורות שנקבעו על ידי בית המשפט העליון, לפיהן גם תאגידי סטטוטוריים, וגופים דו מהותיים אחרים, כדוגמת רכבת ישראל ורשות מקרקעי ישראל, עשויים להיות כפופים לחוק תובענות ייצוגיות בכלל, ולתביעות מכוח הפריט הראשון בפרט, אם התביעה נגדן היא בקשר לפן העסקי-מסחרי של פעילותן להבדיל מתביעה הנוגעת לפן השלטוני-ציבורי של התנהלותן (פסק הדין שהתווה את ההלכה, לעניין תחולתו של חוק הגנת הצרכן, תשמ"א - 1981, הוא רע"א 2701/97 מדינת ישראל נ' צ'רטוק, פ"ד נו(2) 876 (2002); האבחנה יושמה לא אחת גם בהקשר של תובענות ייצוגיות. ראו, למשל, עע"מ 7752/12 אסל נ' מינהל מקרקעי ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ב- 2.11.2014); ת"צ (מרכז) 11-10-16584-10 פלג נ' פריגס ישראל פרמצבטיקה בע"מ, [פורסם בנבו] פסקאות 122 - 123 (ניתן ב- 17.5.2015)).

26. בע"א 467/04 יתח נ' מפעל הפיס, [פורסם בנבו] פסקה 20 (ניתן ב- 1.9.2005. להלן: "עניין יתח") מבחינה השופטת עדנה ארבל בין שני תפקידים שונים של הגופים הציבוריים להם ניתן מונופול בשוק ההימורים הישראלי: התפקיד האחד הוא ניהול ההגרלות והתפקיד

השני הוא חלוקת הכספים המתקבלים מההגרלות. **התפקיד הראשון נמסר אומנם מכוח החוק, ואולם הוא מהווה פעילות עסקית לכל דבר ועניין**; לעומת זאת, התפקיד השני מבטא את הפן הציבורי של הפעילות, והוא כפוף לפיכך לכללי המשפט המנהלי (הדברים נאמרו אומנם ביחס למפעל הפיס, ואולם ברור וגלוי כי הם רלבנטיים במידה שווה גם למועצה). **הפעלת הבחנה זו בענייננו מלמדת כי טענות המהמרים נגד התנהלותה של המועצה הן נושא שכעקרון אין כל מניעה לנהל ביחס אליו תובענה ייצוגית.**"

27. כמובהר לעיל, **הסמכות לדון בתובענה לפי הפריט הראשון נקבעת לפי אופי הפעילות בה מדובר (פעילות עסקית-מסחרית לעומת פעילות ציבורית-שלטונית), ולא לפי השאלה אם העוסק פועל על פי החוק או בניגוד לו.** ודוק, ככל שעוסק פועל על פי הסדר חוק זה או אחר, יתכן והדבר יוביל לקביעה כי פעולותיו אינן מטילות עליו חבות משפטית (וזאת בין אם הוא תאגיד סטטוטורי ובין אם חברה בערבון מוגבל). ואולם עניין זה יש לבחון במסגרת בחינת התנאים לאישור בקשה לניהול תובענה כייצוגית, ולא במסגרת טענת סף נגד תחולת חוק תובענות ייצוגיות."

81. נוכח האמור לעיל, מתבקשת המסקנה, כי הבקשה דנן, שעניינה תביעה כנגד עוסק בקשר לעניין שבינו לבין לקוחותיו הינה תביעה אשר ניתן להגיש בה בקשה לאישור תביעה ייצוגית לפי פרט 1 לתוספת השניה לחוק התובענות הייצוגיות.

2.1 קיומה של עילת תביעה אישית

82. סעיף 4(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי "אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א)..." רשאי לתבוע, באישור בית המשפט, בתובענה ייצוגית, "בשם אותה קבוצה". בנוסף, סעיף 4(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע שכאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק, די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק.

83. כבר נפסק, כי המבקש להגיש תובענה ייצוגית נדרש להוכיח את עילת תביעתו באופן לכאורי, וכי בשלב האישור התובענה די בכך שהתובע יראה לכאורה, לעניין הנזק, את נזקו הוא (רע"א 8268/96 שמש נ' רייכרט, פ"ד נה(5) 276, פסקה 11 (2001) (להלן: "עניין רייכרט")).

84. המבקש נוהג לרכוש כרטיס אלקטרוני בסך 50 ₪ (ולעיתים מספר כרטיסים באותו מועד) על מנת להשתתף במשחקי מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני". לאורך השנים השתתף המבקש במשחקי "החיש גד האלקטרוני" במתחמי פייס פלייס המצויים ברחבי הארץ, ובין היתר, במתחם פייס פלייס המצוי ברחוב סוקולוב 42 חולון, ברחוב יעקב פת 91 (צומת פת) ירושלים, בצומת שורש מסעדת נשנושים מושב שואבה, ברחוב אגריפס 39 ירושלים, ברחוב אגריפס 44 ירושלים, ברחוב בורוכוב 18 פתח תקווה, ברחוב ברשבסקי 4 ראשון לציון, וכן במתחמי פייס פלייס מזדמנים.

85. המבקש נוהג לשלם בעד הכרטיס האלקטרוני באמצעות כרטיסי אשראי ו/או מזומן. כך, למשל, מפירוט חיובי כרטיס אשראי לאומי קארד של המבקש עולה כי בימים 6.6.16, 17.6.16, 5.4.16, 7.2.16 רכש המבקש באמצעות כרטיס האשראי הנ"ל כרטיסים אלקטרוניים בשווי של אלפי ₪ במסגרת השתתפותו במשחקי "החיש דש האלקטרוני".

צילום נכון של דוגמא לחיובים בכרטיס האשראי של המבקש מצורף כנספח "9" לבקשה זו ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

86. בנוסף אביו של המבקש, שבעקבותיו החל המבקש לשחק במשחקי המזל "חיש גד אלקטרוני", הינו שחקן ותיק (מאז החלו המכונות לפעול בשנת 2005) והוא נוהג לרכוש את כרטיס ההשתתפות באמצעות כרטיס האשראי של המבקש ו/או במזומן.

87. בעת שרכש את הכרטיס האלקטרוני להשתתפות במשחקי מכונות המזל הכיר המבקש, אם

מפרסומים שונים של מפעל הפיס לרבות על גבי צג המסוף ובאתר האינטרנט ואם באמצעות אביו, כי שיעור הזכויות במשחקים אלה נע בין 87% - 90%, אחוזים גבוהים ביותר לכל הדעות.

88. גם אביו של המבקש חזר ואמר למבקש לאורך השנים כי מתוך למשל סך של 10,000,000 ₪ הכנסות מפעל הפיס מפרסם כי הוא משלם בזכויות סך של 90,000,000 ₪ ושיעור זכויות זה הוא זה שהניע אותו לנסות פעם אחר פעם את מזלו במשחק שהרי מדובר בשיעור זכייה הגבוה ביותר הידוע למבקש.

89. כיוצא בזה, הפרסומים של המשיב לגבי שיעור הזכויות "פיתוי" את המבקש לרכוש את הכרטיס האלקטרוני ולהשתתף במשחקי מכוונות המזל "חיש גד אלקטרוני". הוא עשה כן משום שהוא האמין כי מדובר בשיעור החזר זכויות מאד גבוה מכל משחק אחר המוכר למבקש. לו היה יודע המבקש כי מפעל הפיס מציג נתונים שהם לא נכונים הוא לא היה משחק במשחקי מזל אלה ולמצער לא בהיקף בו הוא שיחק.

90. רק לאחר שנים ארוכות של השתתפותו במשחקי מכוונות המזל "חיש גד אלקטרוני", ולנוכח סכומי הכסף אותם השקיע והפסיד במשחקים אלה, נפל למבקש ה"אסימוני" והוא הבין את מה שלא הבין קודם לכן כי משהו אינו כשורה ואינו כדיון וכי המצגים והפרסומים שמפרסם מפעל הפיס בדבר שיעור החזר של 87% - 90% אינם נכונים ואינם מתיישבים עם הנתונים בשטח.

91. יחד עם זאת מאחר ומפעל הפיס אינו מפרסם בשום מקום את סכום ההכנסות ברוטו כמו גם את שיעור החזר בזכויות מתוך כספים אלה המבקש, כמו גם יתר חברי הקבוצה, לא יכולים לדעת כי הנתונים אותם מציג מפעל הפיס אודות שיעור החזר בזכויות אינם נכונים ומטעים.

92. ויודגש. המניע העיקרי שהניע את המבקש או "פיתה" אותו להשתתף במכוונות המזל "חיש גד אלקטרוני" היה הנתונים בדבר שיעור החזר הזכויות הגבוה ורצונו או התקווה שקיננה בליבו לזכות. המטרה היא הזכייה לאור שיעורי הזכויות הגבוהים ואלו גם מאווייהם של יתר המהמרים הנוהגים ליטול חלק במשחקי ה"חיש גד האלקטרוני".

93. המבקש יטען, כי מן האמור לעיל עולה כי בידי המבקש עילת תביעה מבוססת לכאורה, שטובים סיכוייה להתקבל, בגין הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מכך שמפעל הפיס הטעה אותו לחשוב כי שיעורי החזר בזכויות הוא של 87% - 90% בעוד שבפועל שיעור החזר הזכויות נמוך בעשרות אחוזים ועומד ככל הנראה על שיעור של 15% - 55% בלבד.

94. בנסיבות אלה, יטען המבקש, כי קמה לו עילת תביעה אישית בת קיימא בעניין נשוא התובענה הייצוגית כנגד המשיב, הכל כמפורט בפרקים ג' - ד' לעיל.

95. המבקש יוסיף ויטען, כי כתוצאה מכך שהמשיב הטעה אותו בקשר לשיעור החזר בזכויות במשחקי "חיש גד האלקטרוני" נגרם לו, כמו גם לחברי הקבוצה, נזקים ממוניים ונזקים שאינם ממוניים. הנזקים הממוניים הם ההפרש בין שיעור החזר זכויות של 87% - 90% כפי שהמשיב התחייב הצהיר והציג לבין שיעור החזר הזכויות בפועל שעומד על שיעור נמוך בעשרות אחוזים מכך בין 15% - 54% במשך 7 השנים עובד להגשת ההליך דנן.

96. כמפורט בהרחבה בפרק ג' לעיל, בהנחה המקלה עם מפעל הפיס ובהתאם לנותנים ולהודאה של מפעל הפיס משנת 2013, הרי באם גם ביתר התקופה נשוא התובענה שיעור החזר בזכויות עמד על שיעור של 54% מסך כך המכירות, הרי הנזק המצרפי שנגרם למבקש, כמו גם לחברי הקבוצה, בגין המצגים המטעים של מפעל הפיס, ובניגוד לתנאי ההיתר, הינו בסכום אסטרונומי של 2,413,335,193 ₪ - 2,632,729,303 ₪ כמפורט בהרחבה לעיל.

97. ודוק. כאמור לעיל, בשלב זה של בקשת האישור די בכך כי המבקש יראה את הנזק הלכאורי אשר נגרם לו. אין ספק כי המבקש עמד בדרישה זו.

98. מכאן שהמבקש הוכיח את התקיימותם של התנאים הקבועים בסעיף 4(א)(1) ו-4(ב)(1) לחוק.
- 3.1 **התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה**
99. סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי על המבקש להראות, כי "התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה".
100. כלל זה, הנוגע להומוגניות של הקבוצה התובעת מרוכך בסעיף 10 לחוק תובענות ייצוגיות הקובע:
- (א) אישר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה; ...;
- (ב) ...
- (ג) בית המשפט רשאי להגדיר תת-קבוצה, אם מצא שלגבי חלק מחברי הקבוצה מתעוררות שאלות של עובדה או משפט, אשר אינן משותפות לכלל חברי הקבוצה;
101. הלכה פסוקה היא, כי "אין כל צורך שכל השאלות המתעוררות ביחס לקבוצה תהיינה משותפות. די בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות. אם יש לאחד מהקבוצה עניין שהוא מיוחד לו - כגון נזק מיוחד - ניתן לבררו בשלב האינדיווידואלי, אשר יבוא לאחר סיום השלב הקבוצתי, ולאחר שנקבעה בו שאלת האחריות של הנתבעים" (דברי הנשיא (כתוארו אז א' ברק ברע"א 4556/94 **טצת נ' זילברשץ ואח'**, פ"ד מט(5) 774, עמ' 788 (1996)). ובלשונה של כבוד השופטת ט' שטרסברג כהן בעניין **רייכרט**, פס" 15:
- "אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים. דרישה של זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה, עובדתיות כמשפטיות, תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה למשימה בלתי אפשרית. לפיכך יש לאמץ גישה ולפיה די בכך שהשאלות העיקריות העומדות במוקד הדיון תהיינה משותפות לחברי הקבוצה, ואין נפקא מנה אם מתקיים שוני בשאלה משנית זו או אחרת".
102. בעניינו, השאלות נשוא התובענה הייצוגית שאישורה מבוקש הינן, בין היתר -
- א. האם מפעל הפיס התחייב לשיעור החזר בזכיות של 87% - 90% במשחקי "החיש גד האלקטרוני"?
- ב. האם מפעל הפיס הפר התחייבות זו לשיעור החזר של 87% - 90% במשחקי "החיש גד האלקטרוני", כמו גם את תנאי ההיתר מכוחו הוא מפעיל את מתחמי הפייס פלייס?
- ג. מה שיעור ההחזר הזכיות ששולם בפועל על ידי מפעל הפיס לחברי הקבוצה בשבע השנים האחרונות עובר להגשת התובענה?
- ד. מה שיעור הנזקים שנגרמו לחברי הקבוצה כתוצאה מכך שמפעל הפיס הטעה אותם לחשוב כי שיעורי החזר בזכיות הוא של 87% - 90% בעוד שבפועל שיעור החזר הזכיות נמוך בעשרות אחוזים ועומד ככל הנראה על שיעור של 15% - 55% בלבד?
- ה. לחברי הקבוצה עילות משפטיות זהות כלפי המשיב, כמפורט בפרק ד' לעיל.
103. שאלות אלה הינן שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות למבקשים ולכלל חברי הקבוצה המיוצגת, ועל כן העילות שפורטו בבקשה זו כנגד המשיבה הינן משותפות וזהות לכלל חברי הקבוצה.
104. בנסיבות אלה, ברור, כי התובענה דנן מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה. נוכח האמור לעיל עולה בבירור, כי המבקשים הצליחו גם להראות כי התובענה הייצוגית דנן מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.

4.1 יש אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות דלעיל תוכרענה בתובענה לטובת הקבוצה

105. כאמור לעיל, סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות דורש גם כי בית המשפט ישתכנע כי "יש אפשרות סבירה" שאותן שאלות מהותיות של עובדה או משפט, המשותפות לכלל חברי הקבוצה, יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה.
106. המבקש יטען, כי תנאי זה מתקיים בענייננו, וזאת הן לנוכח העבודה כי המבקש הצליחו לשכנע במידת הסבירות הראויה שיש לו **עילת תביעה אישית** מבוססת לכאורה, וזאת הן במישור הטעוני והן במישור הראייתי (ולשם כך מצורף תצהיר ונספחים למכביר), והן לנוכח העובדה כי המבקש הצליח לכאורה להוכיח גם את התנאי בדבר קיומה של **עילת תביעה משותפת** לכלל חברי הקבוצה.
107. בנסיבות אלה, ברור, כי טובים סיכוייה של התביעה להתקבל.

5.1 התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין

108. סעיף 8(א)(2) ממשיך וקובע, כי על המבקש להראות, בין היתר, כי "התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין".
109. כבוד הנשיאה ד' בייניש ברע"א 345/03 רייכרט נ' יורשי המנוח משה שמש ז"ל (נבו, מיום 7.6.07), פסקה 9 (2007), קבעה כדלקמן:

"...התובענה הייצוגית נועדה לשרת את אינטרס הפרט על-ידי מתן תרופה לנזקו. היא נועדה להקנות סעד לחברי הקבוצה התובעת. הפיצוי הכספי נועד, בין השאר, למנוע התעשרות בלתי מוצדקת של גופים כלכליים גדולים על חשבון היחידים, שאלמלא מכשיר התובענה הייצוגית אינם טורחים לתבוע את זכויותיהם. יחד עם זאת, יש לזכור כי כלי התובענה הייצוגית נועד בראש וראשונה לאותם מקרים בהם הנזק שנגרם לפרט אינו מצדיק מבחינה כלכלית פנייה לבית המשפט בהליך אינדיבידואלי לשם קבלת סעד (י' גרוס, חוק החברות החדש (מהדורה שלישית, 2003) 256; להלן - גרוס). מדובר לרוב במצב שבו נזקו של כל תובע יחיד קטן יחסית, ולכן ככלל לא הייתה כדאיות בהגשת תביעה אינדיבידואלית, בשל הטרחה וההוצאות הכרוכות בכך. במצבים אלה, מנקודת מבטו של התובע היחיד המיוצג בהליך, הסעד אינו משמעותי בהכרח. במצב דברים זה, משקלו של אינטרס הפרט בפיצוי על נזקו עשוי להיות נמוך בהשוואה למשקלו של אינטרס זה בתביעות אינדיבידואליות. מרכז הכובד הוא באינטרס הציבורי, החותר להרתיע גופים כלכליים מפני הפרת החוק והמבקש לקדם אכיפתן של נורמות התנהגות ראויות.

לבסוף, התובענה הייצוגית מבקשת לקדם יעילות והוגנות בהתדיינות המשפטית. היעילות מושגת בכך שהמחלוקת מוכרעת בהליך אחד. בכך יש חסכון במשאבים הן של בית המשפט והן של הצדדים. נמנע גם חוסר אחידות בפסיקת בתי המשפט בתביעות אישיות דומות. ההוגנות מושגת, בין היתר, בהשוואת יחסי הכוחות בין המתדיינים. שכן תובענה ייצוגית בניירות ערך נועדה להתגבר על הנחיתות של המשקיעים מן הציבור, ביחס לתאגידי העומדים מולם."

110. בהקשר זה לא למותר להפנות גם אל ספרם של גיל לוטן ואייל רז **תובענות ייצוגיות**, הוצאת תמר, תשנ"ו, עמ' 30:

"מקרה ראשון בו קיים צורך בהליך ייצוגי הוא, כאשר הנסיבות הופכות הליך דינוני זה להליך יחיד למעשה אשר יאפשר לצדדים המעורבים להביא את עניינם להתדיינות משפטית. הכוונה היא למצבים בהם נזק קטן מבחינה כלכלית לכל אחד מחברי קבוצה גדולה של אנשים, בנסיבות המעוררות שאלות משותפות לכולם."

111. במקרה דנן, אין ספק כי עסקינן בקבוצה גדולה של חברים, אשר סביר להניח כי רוב חברי הקבוצה לא יגלו את ההטעיה וכי שיעור ההחזר בזכויות נמוך בעשרות אחוזים מזה המפורסם על ידי מפעל הפיס, כך שסביר להניח כי רוב חברי הקבוצה לא יגישו לבית המשפט הליך אינדיבידואלי לשם קבלת הסעד. משכך, ברי כי מדובר במקרה מובהק וקיצוני המתאים מעצם טיבו לניהול במסגרת של תובענה ייצוגית.

112. לא זו אף זו, המשיב הינו גוף גדול חזק ומרתיע, אחד החזקים ביותר במשק, ויש להניח כי לרוב חברי הקבוצה אין את היכולת ו/או התושיה ו/או האמצעים על מנת להתמודד עם המשיב באופן אישי וישיר. התובענה הייצוגית נועדה להתגבר על הנחיתות בה מצויים ציבור הלקוחות ולהשוות את יחסי הכוחות בין המתדיינים. לכן, גם מטעם זה, קיימת הצדקה לאשר להגיש את התובענה הייצוגית דנן.

113. זאת ועוד, המשיב פועל בדרך שבה הוא פועל מבלי שהוא חושש לתוצאות אופן התנהלותו. אה הראיה המשיב פועל כאמור ככל הנראה כבר למעלה מעשור וכל הניסיונות שנעשו בעבר על מנת לחייב את המשיב לגלות את המידע בדבר שיעור הפדיון הכולל ושיעור ההחזר בזכויות בפועל מסך כל ההכנסות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" כשלו. התובענה הייצוגית הינה בדיוק הכלי המתאים על מנת להחזיר את המשיב לדרך פעולה חוקית ולא לצו להשיב את הכספים אשר הוא הותיר בכיסו שלא כדין מציבור לקוחותיו ולפעול עפ"י הסעדים המפורטים להלן. בנסיבות אלה גם האינטרס הציבורי מחייב את אישור התובענה הייצוגית.

114. לכך יוסף, כי במקרה דנן כבר על פני הדברים ברור (וכמפורט בהרחבה להלן), כי מדובר במספר רב מאוד של תובעים. ניהול עשרות אלפי תביעות אישיות יגרום לבזבז זמן שיפוטי יקר, ואף עשוי לפגוע באחידות השיפוטית. גם מטעמים אלה, ברור, כי קיימת הצדקה לאשר את הגשתה של התובענה הייצוגית דנן.

115. ובלשונו של כבוד השופט נ' ישעיה בת"א (ת"א) 2036/01 מנלה אברהם נ' מפעל הפיס (נבו, 17.11.02), פס' 7(ג) (להלן: "עניין מנלה"):

"לאור גודלה הרב מאד של קבוצת הצרכנים – רוכשי כרטיסי חיש גד – יהא זה אך יעיל והוגן לאפשר ניהול התדיינות אחת בין מפעל הפיס לבין כל רוכשי הכרטיסים, שאם לא כן יאלצו עשרות אלפי רוכשי כרטיסים ואולי אף יותר, המבקשים להגיש תובענות נפרדות נגד מפעל הפיס, לנהל משפטים רביים בבתי משפט שונים ברחבי הארץ כאשר השאלה המשפטית והעובדתית שתתעורר בכל התביעות תהיה זהה.

ההגינות כלפי כל הצדדים, לרבות מפעל הפיס, ואף היעילות, מחייבים ואף מצדיקים, במקרה כזה, לאפשר את בירור כל עשרות אלפי התביעות האישיות הצפויות תחת מטריה, או קורת גג אחת של תובענה ייצוגית ובכל יחסכו הן מהתובעים הפוטנציאליים והן ממפעל הפיס, שיאלץ לשלוח נציגים רבים מאד מטעמו על מנת להתגונן מפני עשרות אלפי תביעות שיוגשו נגדו, זמן יקר וטרחה מיותרת.

זאת ועוד: שיקולי היעילות והמדיניות המשפטית מצדיקים ניהול תביעה מעין זו כייצוגית, גם על מנת להימנע מהחלטות או פסקי דין סותרים של בתי המשפט השונים ועל מנת לחסוך מזמנם היקר.

במקרה שבפניי מתקיימים איפוא, התנאי שדרש המחוקק בסעיף 35(ב)(3) לשם אישור התביעה כייצוגית."

116. אשר על כן, התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בעניין העומד בבסיסה של הבקשה ושל התובענה נשוא ההליך דנן.

6.1 גודלה והגדרתה של הקבוצה

117. כאמור לעיל, הקבוצה המיוצגת בשמה מוגשת התובענה היא:

"כל מי שנמנה על לקוחות מפעל הפיס במתחמי "פיס place" והשתתף במשחקי מכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" במהלך התקופה של שבע

השנים האחרונות עובר להגשת בקשה זו, כולה או חלקה".

118. אין צל של ספק כי מדובר בקבוצה גדולה ביותר של לקוחות המשחקים במתחמי הפייס פלייס במכונות המזל "חיש גד אלקטרוני". מדובר בקבוצה המונה עשרות אלפי צרכנים בכל רחבי הארץ ואולי אף יותר. זאת ניתן ללמוד, בין היתר, משיעורי הפדיון השנתיים האדירים ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" של מיליארדי שקלים!!!!.

119. כבר נפסק, כי בשלב זה של הדיון בבקשת האישור אין כל צורך להראות את גודלה המדויק של הקבוצה, אלא רק להראות שקיימת קבוצה גדולה של אנשים שנפגעו באופן דומה. יפיים לעניין זה דברי בית המשפט הנכבד בעניין מנלה, פס' 7(ב):

"אין ספק, והמשיב אינו חולק על כך, כי קבוצת הצרכנים הפוטנציאלית אשר אותה ייצג המבקש, אם וכאשר, תאושר תביעתו כתובענה ייצוגית, היא גדולה למדי. מדובר במספר רב מאד של רוכשי כרטיסי "חיש גד" (עשרות אלפים בכל רחבי הארץ ואולי אף יותר). עילות התביעה המקימות למבקש זכות תביעה נגד מפעל הפיס, זהות לעילות תביעה העומדות לשאר רוכשי כרטיסים אלה מהמשיב. על כן קיימת הצדקה לאפשר את ניהול תביעת המבקש כתובענה ייצוגית, בשמם של כל רוכשי הכרטיסים. די בכך שבית המשפט ישתכנע כי מדובר בקבוצה גדולה למדי של תובעים. אין צורך, בשלב זה לפחות, בזיהויים או באיתורם על מנת לאפשר הגשת תביעה בשמם."

120. וראו גם בבש"א (ת"א) 57254/99 סבו תמר נ' רשות שדות התעופה בישראל, (נבו, 30.7.02), עמ' 11 לתדפיס (2002):

"לכאורה גודל הקבוצה מצדיק את אישור התביעה הייצוגית. המשיבות טוענות כי המבקשת לא הוכיחה את גודל הקבוצה ועל כן לא עמדה בתנאי המקדים. ברם, בשלב הבדיקה המקדמית לא חלה חובה על המבקשת להגדיר במדויק את גודל הקבוצה וחבריה, מה עוד שהנתונים המדויקים בעניין זה, נמצאים ברשות המשיבות אשר סרבו לגלותם עד כה."

121. ודוק. אף אם זהוים של חברי הקבוצה הוא קשה ו/או בלתי אפשרי אין בכך כדי לחסום את דרכו של התובע הייצוגי רק משום שהוא מייצג, או אמור לייצג, קבוצת צרכנים בהיקף כה רב שזיהויים בפרטני ואיתורם קשה או בלתי אפשרי. ובלשונו של כבוד השופט נ' ישעיה בעניין מנלה, פס' 8:

"אין בידי לקבל טענת ב"כ מפעל הפיס, לפיה הקבוצה אותה מבקש המבקש לייצג אינה הומוגנית ולא ניתן לייצג את כולה במסגרת תובענה ייצוגית אחת. המבקש הצביע בתצהירו והבהיר במהלך עדותו, כי הוא מבקש לייצג את כל רוכשי כרטיסי חיש גד, למעט אלה שזכו בפרס הראשון באחת הסדרות. אף אם זהוים של חברי הקבוצה, אשר רכשו כרטיסי חיש גד, הוא קשה ו/או בלתי אפשרי, עדיין מדובר בקבוצה מוגדרת היטב. אף אם לא ניתן לפרט או להצביע על המספר המירבי של חברי הקבוצה, אין ספק כי מדובר בקבוצה המונה עשרות אלפי, אם לא מאות אלפי, רוכשי כרטיסים."

בנסיבות אלה, לא ניתן לחסום את דרכו של התובע הייצוגי רק משום שהוא מייצג, או אמור לייצג, קבוצת צרכנים בהיקף כה רב, שזהוים הפרטני ואתורם קשה או בלתי אפשרי, שכן אם לא תגרוס כך, תימצא בולם, או מונע, מהצרכן להשתמש בכלי צרכני חשוב מאין כמוהו, בדמותה של התובענה הייצוגית, בניגוד לתכלית החקיקתית שעמדה, בבסיס חקיקתו של פרק 1.1 לחוק הגנת הצרכן, אשר קבע נורמות חקיקתיות בנושא זה.

אם ייתקל בית המשפט בקושי לפצות את כל עשרות או מאות אלפי התובעים, שרובם ככולם לא זוהו או לא אותרו, ניתן יהיה לפצותם, אם התובענה תתקבל, באופן אחר, כמו למשל ע"י הענקת פיצוי קולקטיבי לכל רוכשי הכרטיסים בעתיד, בדרך של הפחתת מחירים לתקופה מסויימת, כפי שהציע המבקש במהלך הדיון, או בדרך אחרת

אותה ימצא בית המשפט לראויה וצודקת.

מכל מקום, די בשלב זה לפחות, להראות כי מדובר בקבוצה גדולה למדי של צרכנים (עשרות אלפים לפחות) שלהם עילות תביעה אישיות דומות לאלה של המבקש, על מנת להתיר ניהול התביעה כתובענה ייצוגית.

אין העובדה כי חברי הקבוצה או מרביתם אינם ניתנים לזיהוי או אתור מדוייק, מצדיקה חסימת דרכו של התובע הייצוגי, בשלב זה, או המנעות מאישור התביעה כתובענה ייצוגית.

זאת ועוד: כלל לא ברור כי לא ניתן לזהות או לאתר את חברי הקבוצה או את מרביתם, אם על פי רישומים כאלה או אחרים הקיימים במפעל הפיס ואם באמצעים אחרים, אליהם ניתן יהיה להתייחס במהלך ברור התובענה עצמה. בשלב זה די, כאמור, בעובדה כי מדובר בקבוצת צרכנים גדולה מאוד בעלת אינטרסים ועילות תביעות דומות, אם לא זהות, נגד מפעל הפיס, כדי לעמוד בתנאים המנויים בסעיף 35ב(2) ו- (3).

122. יפים לכאן גם דברי כבוד השופט ע' גרוסקופף אשר נפסקו ממש לאחרונה בעניין אבידן, פס' 41:

"השונות הקיימת בין חברי הקבוצה - אין ספק כי הקבוצה נחלקת לשתי תתי קבוצות: חברי קבוצה שזכו וחברי קבוצה שהפסידו. כמובהר בפסקה 38 לעיל, הנזק שנגרם לחברי כל אחת מתתי הקבוצות הללו שונה, ואף בין חבריי כל תת קבוצה עשויה להתקיים שונות ביחס לרכיב הנזק. זאת ועוד, ביחס לכל חבר קבוצה עילת התביעה קיימת לתקופה שונה, התלויה בעיתוי בו נודע לו על האפשרות שיחול שינוי ביחס הזכייה. הבדלים אלו היו עלולים להפוך את ברור התובענה לבלתי מעשי, לו היה מתבקש ניהולה על בסיס פרטני, במטרה לפנות באופן ישיר את חברי הקבוצה. ואולם, המבקשים השכילו בסיכומיהם להבהיר כי אין הם סבורים שהמקרה שלפני מתאים לפסיקת פיצוי פרטני. בקשתם היא שיינתן סעד של ציווי, אשר ימנע את הטעיית הלקוחות בעתיד, וסעד כספי לטובת הקבוצה או לטובת הציבור, בהתאם לסמכות בית המשפט לפי סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות. ודוק, סעד של פיצוי לטובת הקבוצה או הציבור ניתן לתת על דרך של אומדנה, אשר תנסה להעריך את היקף הנזק הכולל לקבוצה, מבלי לנסות ולחלקו בין חבריה. כך, למשל, לא יהיה צורך לאתר את אותם מהמרים שהפסידו אשר היו נמנעים מלהמר לו ידעו כי יחס הזכייה שונה, אלא די יהיה להעריך מהו סכום ההימורים שהיה נמנע אילו היה המידע הדרוש מפורסם באופן ראוי לציבור המהמרים. אכן, גם הערכה כזו אינה עניין טריוויאלי, ואולם אין לשלול את האפשרות שניתן יהיה להגיש חוות דעת המבוססות על נתוני אמת שיאפשרו לבית המשפט לבצע הערכה מושכלת של היקף הפיצוי הכולל לו זכאית הקבוצה, ולקבוע סעד כספי מתאים".

123. אשר לשיעור הנזק, כאמור לעיל, נכון למועד כתיבת שורות אלה, חרף העובדה כי מפעל הפיס מפרסם מצהיר ומציג בכל מקור ומקום אפשרי כאילו שיעור החזר הזכיות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" הינו של 87% - 90% משיעור הפדיון ברוטו, מפעל הפיס לא חשף ולא גילה, ולא בכדי, נתונים אלה והם בגדר תעלומה.

124. גם דרישות בעבר למפעל הפיס להציג את הנתונים לפי חוק חופש המידע נענו בשלילה על ידו ושיעור החזר הזכיות בפועל מסך כל הפדיון ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" נותר בגדר תעלומה. כך, למשל, במסגרת דו"ח חופש המידע לשנת 2014 המפורסם באתר האינטרנט של מפעל הפיס, מפעל הפיס מודה כי דחה בקשות לפי חוק חופש המידע ליתן פירוט של גובה ההכנסות ממשחקי ה"חיש גד האלקטרוניים" בשנים 2005 - 2013 וסכומי הפרסים ששולמו בגין זכיות בשנים אלו, מטעמים ברורים (נספח "4" לעיל).

125. עוד יצויין, כי מפעל הפיס אמנם מוגדר כחברה לתועלת הציבור אך למרות זאת הוא אינו מפרסם לציבור באופן מלא את הדו"חות הכספיים שלו. באתר מפעל הפיס מפורסמים תמצית דו"חות כספיים עד שנת 2015.
126. בנסיבות אלה, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו המורה למשיב להשיב על שאלונים ו/או לגלות בפני המבקש את כל הדו"חות הכספיים הנתונים והמסמכים ו/או החשבונות ו/או כל מידע מכל סוג ומין שהוא שיש בידו כדי להשלים את הנתונים החסרים בידי המבקש.
127. המבקש שומר לעצמו את הזכות לתקן בקשה זו, כמו גם את כתב התביעה, ולערוך תחשיב מחודש לאחר שהמשיב יחשוף את הנתונים המצויים בידיו במסגרת בירור הבקשה דנן.
128. יחד עם זאת, עד לגילוי מלוא המידע על ידי המשיב כפי שמתבקש להלן, ולמען הזהירות המופלגת, המבקש ינסה לאמוד נתונים אלה ולהעריך את היקף התביעה הקבוצתית.
129. כאמור בפרק ג' לעיל, חרף העובדה כי מפעל הפיס עושה כל שלאל ידו על מנת להסתיר מעיני הציבור והמשתתפים את היחס האמיתי בין המכירות והזכויות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני", ולא בכדי, לפני כשנה, ביום 25.5.15, במסגרת הדו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "הפעלת מכונות מזל ("חיש גד אלקטרוני") (עמ' 25 לנספח "4" לעיל) נדרש מפעל הפיס לספק נתונים לגבי כלל המכירות והזכויות במתחמי "חיש גד אלקטרוני" (בש"ח) במחוזות השונים בממוצע לנפש על פי מספר התושבים ביישובים שבהם נמצאים המתמחים בשנת 2013.
130. על פי נתונים אלה, המתייחסים לשנת 2013, עולה בבירור כי בעוד סך הכל המכירות לנפש הוא בסכום של 1,765 ₪, סך כל הזכויות לנפש הוא בסכום של 956 ₪ בלבד, הינו שיעור החזר הזכויות הינו בסך של 54% בלבד!!!!, בניגוד מוחלט להצהרותיו של מפעל הפיס, התחייבויותיו מצגיו ואף ההחזר המחוייב בהיתר בשיעור החזר של 87% - 90%.
131. מבחינה כלכלית משמעות הדבר, כי אם בשנת 2013 הפדיון "נטו" (מכירות לאחר תשלומי זכויות בשיעור של 54% בלבד) הוא בסך 530,914,000 ₪, הרי שסך המכירות באותה שנה הינו בסכום של 1,154,160,869 ₪ ועל מנת להשלים לפדיון בשיעור של 87% - 90% לפי הצהרותיו התחייבויותיו ומצגיו של מפעל הפיס עליו להחזיר לציבור השחקנים עוד סכום של 380,873,086 ₪ (השלמה ל 87%) - 415,497,913 ₪ (השלמה ל 90%).
132. באם נניח למען הזהירות בלבד (והנתונים המדוייקים עוד יתבררו במהלך ההליך דנן), כי בדומה לשנת 2013 גם ביתר השנים היחס בין המכירות לזכויות הגיע לשיעור של 54% (הנחה המקלה מאד עם מפעל הפיס) הרי שנוכל להעריך את שיעור הנזק הכולל שנגרם לחברי הקבוצה כתוצאה מההטעיה בשבע השנים האחרונות כהפרש בין שיעור זכויות של 87% - 90% לבין שיעור החזר זכויות של 54% בלבד כדלקמן:

שנה	פדיון "נטו" בניכוי תשלומי זכויות בשיעור של 54% ("נטו" של 46%) (באלפי ₪)	סך כל המכירות בהנחה ששיעור הזכויות הינו 54% (באלפי ₪)	הנזק המצרפי הפער שבין יחס מכירות זכויות של 54% לבין יחס מכירות זכויות של 87% - 90% (באלפי ₪)
2009	₪ 340,062	₪ 739,265.217	₪ 243,957.521 -

₪ 266,135.478			
- ₪ 281,512.239 ₪ 307,104.261	₪ 853,067.391	₪ 392,411	2010
- ₪ 314,548.826 ₪ 343,144.174	₪ 953,178.260	₪ 438,462	2011
- ₪ 349,551.065 ₪ 381,328.434	₪ 1,059,245.652	₪ 487,253	2012
- ₪ 380,873.086 ₪ 415,497.913	₪ 1,154,160.869	₪ 530,914	2013
- ₪ 411,022.891 ₪ 448,388.608	₪ 1,254,523.913	₪ 572,941	2014
- ₪ 431,869.565 ₪ 471,130.435	₪ 1,308,695.652	₪ 602,000	2015
- ₪ 2,413,335.193 2,632,729.303			נזק כולל

133. כיוצא בזה, בהנחה המקלה עם מפעל הפיס ובהתאם לנותנים ולהודאה של מפעל הפיס משנת 2013, הרי באם גם ביתר התקופה נשוא התובענה שיעור ההחזר בזכויות עמד על שיעור של 54% בלבד!!! מסך כך המכירות, הרי הנזק המצרפי שנגרם לחברי הקבוצה בגין המצגים המטעים של מפעל הפיס, ובניגוד לתנאי ההיתר, הינו בסכום אסטרונומי של 2,413,335,193 ₪ - 2,632,729,303 ₪ אשר נותר שלא כדין בכיסה של מפעל הפיס.

134. למצער, אם וככל שיעלה מהנתונים והדו"חות אשר יוגשו במסגרת הליך זה כאילו רק בשנת 2013 שיעור החזר הזכויות של מפעל הפיס עמד על 54% במקום שיעור זכויות של 87% - 90% (מה שאינו סביר) הרי שבית המשפט יתבקש לחייב את מפעל הפיס להחזיר לחברי הקבוצה סכום של 380,873,086 ₪ (השלמה ל 87%) - 415,497,913 ₪ (השלמה ל 90%).

135. ויודגש, המבקש שומר על זכותו לתקן את האומדן בקשר לסכום התביעה המצרפי על פי הנתונים אשר יתקבלו מהמשיב, במהלך שבע השנים עובר להגשת הליך זה.

136. המבקש יטען, כי פיצוי כספי פרטני לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, וזאת בין מן הטעם של קושי באיתור וזיהוי חברי הקבוצה ובין מן הטעם של קושי בקביעת שיעור הנזק המדוייק הפרטי של כל אחד מחברי הקבוצה. לפיכך, מתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק סעד לטובת הקבוצה מכוח סמכותו לפי סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות:

מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.

137. בעניין אבידן עמד כבוד השופט פרופ' ע' גרוסקופף על התועלת שבמתן סעד לטובת הקבוצה או לטובת הציבור בגדרה של תביעה ייצוגית כנגד המעוצה להסדר ההימורים בספורט, ופסק כדלקמן (פס' 42):

"... במהלך ניהול התובענה הצגתי לפני הצדדים את השאלה האם לנוכח טיבה של המשיבה, תאגיד סטטוטורי שכל רווחיו מיועדים "לקידום ולפיתוח של תרבות הגוף, החינוך הגופני והספורט בישראל" (סעיף 9(א) לחוק), יש טעם בניהול התובענה ביחס להפרות שהתרחשו בעבר (להערה ברוח זו ראו גם דברי חברתי, השופטת אסתר שטמר, בעניין צרשניה, פסקה 17). עמדת באי הכוח המייצגים הייתה שלמרות עניין זה יש הצדקה להמשך ניהול התביעה. בהחלטתי מיום 8.1.2013 העברתי שאלה זו גם להתייחסות היועץ המשפטי לממשלה. ביום 17.11.2013 מסרה באת כוחו, עו"ד מיכל פליגלר (שטיין), הודעה לפיה מאחר שאין אנו עוסקים בתובענה לפי הפריט ה- 11 לתוספת השנייה, לא ניתן לראות בפעולות המועצה בעניין הפרסום משום הודעת חדילה. במצב דברים זה עמדת באת כוח היועמ"ש היא ש"עדיין נותרת לדיון סוגיית פיצוי חברי הקבוצה, כפי שנתבע בתובענה, ובהתייחס לתקופה בטרם בא התיקון בפעולות הנתבעת".

לאחר ששקלתי בעניין הגעתי למסקנה כי גם טיעון זה אינו מצדיק לדחות את בקשת האישור. אכן, מעמדה הייחודי של המועצה עשוי להיות שיקול במסגרת פסיקת הסעד, ואולם אין לומר בהכרח כי כל סעד כספי שיינתן בתובענה יהיה חסר נפקות מעשית. ודוק, סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות קובע מדרג ברור בין סוגי הסעדים אותם ניתן להעניק: הסעד המועדף הוא "פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם". ואולם, אם סעד זה "אינו מעשי בנסיבות העניין" ניתן להורות על "סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה", וכחלופה לכך על סעד "לטובת הציבור". כאמור, הסעד המועדף, פיצוי חברי הקבוצה שנפגעו, אינו מעשי בענייננו, ואולם אין בכך כדי לשלול את האפשרות להעניק אחד מהסעדים החלופיים (קרי, סעד לטובת הקבוצה או סעד לטובת הציבור). לא זו אף זו, גם אם אין טעם במתן סעד שיוורה למועצה לתרום למטרות שבתחום יעודה (קרי קידום ופיתוח תרבות הגוף, החינוך הגופני והספורט בישראל), הרי שאין כל סיבה להניח שהסעד שיינתן יופנה דווקא למטרות אלה. הקבוצה בשמה מנוהלת התובענה הם מהמרי הטוטו, וגם אם ניתן להניח שרובם חובבי ספורט, אין הכרח שהסעד הראוי יתייחס להיבט משותף זה. כך, למשל, ניתן לטעון כי הסעד הראוי במקרה כגון זה בו עסקינן, ככל שימצא לנכון להטיל חבות כספית על המשיבה, הוא תרומת כספים על ידי המשיבה למטרות של סיוע לקהילת המהמרים, כגון תרומה לפעילויות של גמילה מהימורים או סיוע למשפחות שנפגעו מהימורים. אם לכך ייועדו הכספים הרי שלא רק שיווצר בידול בין מטרותיה הסטטוטוריות של המועצה לבין תכלית הסעד שיינתן בתובענה, אלא שהסעד גם יתמקד במאפיין מהותי יותר של חברי הקבוצה, ויהווה, כך ניתן לטעון, סעד לטובת הקבוצה, ולא רק סעד לטובת הציבור."

138. בת"צ 49683-08-10 אלדד צרשניה נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט, פס' 31 (נבו, מיום 5.5.16) חזרה כבוד השופטת א' שטמר על דברי כבוד השופט פרופ' ע' גרוסקופף בעניין אבידן וקבעה כדלקמן:

"לאחר ששקלתי שוב את עמדת המועצה, אני סבורה כי עניננו אינו מצדיק השארת הכספים בידי המועצה. הנימוק העיקרי לכך הוא הצורך בהרתעת המועצה ואחרים מפני הפרת הדין על המועצה להשיב את הכספים שהגיעו לרשותה ללא רשות שבדין, ואין די בציווי צופה פני עתיד.

תשלום הסכום לכל מטרת ספורט עלול להחטיא את המטרה, כיוון שממילא היו סכומים אלו מגיעים לאותן מטרות, לאחר איזון ציבורי ראוי של הגופים הזכאים, ולא בהחלטה חד פעמית של בית המשפט. משום כך, ניתן לחשוב על אפשרויות של שימוש בכספי ההשבה, שאינן לתגבור מטרות העמותה הישירות, ועדיין יש להן קשר לנושא התובענה הייצוגית."

139. דברים אלה יפים מקל וחומר גם בעניינו.

7.1 קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת ובתום לב

140. סעיף 8(א)(3) קובע כי "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת"; סעיף 8(א)(4) ממשיך וקובע וכי "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב".

141. מבחינת התובע המייצג, תנאי זה נבחן בראש ובראשונה בכך שיש לו אינטרס אמיתי ועניין ממשי בתביעה והבנה מסוימת בתביעה אותה הוא מבקש להוביל (עניין רייכרט). בענייננו, המבקש ניזוק כספית בשל מעשיו ו/או מחדליו של המשיב. בנסיבות אלה, ברור, כי יש למבקש אינטרס אמיתי בתביעה ובתוצאותיה והוא מעוניין בהשבת הכספים אשר נותרו שלא כדיו בכיסו של מפעל הפיס ולא שולמו כהחזר בזכויות לציבור השחקנים.

142. זאת ועוד, המבקש מאמין מאד בצדקת התובענה ובהכרח הציבורי לתקן את דרכי התנהלותו של המשיב (כאחד הגופים הגדולים והחזקים ביותר במשק המוגדר כחברה לתועלת הציבור), והוא פעל ויפעל במידת המרץ הראויה ויקדיש את כל המשאבים הנדרשים לניהולה של התובענה ולזכייה בה.

143. בנוסף, למבקש אין כל ניגוד אינטרסים עם מי מחברי קבוצת התובעים. בין המבקש לבין כל חברי הקבוצה קיימת זהות אינטרסים של השבת הכספים שנותרו שלא כדיו בכיסו של מפעל הפיס וקבלת פיצוי בגין נזקייהם.

144. אשר לתנאי תום הלב יטען המבקש, כי עסקינן בתביעה סבירה והגונה אשר הוגשה על ידו רק לאחר שהוא נוכח להבין שמפעל הפיס הוליד אותו ואת יתר חברי הקבוצה שולל מזה שנים ארוכות ופיתה אותם להאמין כי שיעור ההחזר בזכויות ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" הינו 87% - 90% בעוד ששיעור ההחזר בפועל נמוך מכך בעשרות אחוזים. בנסיבות אלה, ברור, כי גם תנאי תום הלב מתקיים בנסיבות המקרה דנן.

145. אשר לבאת כוחו של המבקש והתובע הייצוגי, לח"מ ניסיון עשיר ומצטבר בייצוג צדדים בעשרות תובענות ייצוגיות, כמו גם ניהול תביעות אזרחיות ומסחריות מורכבות ורחבות היקף ואף תביעות גדולות מרכזיות ומשמעותיות כנגד גופים גדולים. הח"מ אף מנהלת תביעה ייצוגית שאושרה זה מכבר על ידי בית משפט נכבד זה (כבוד השופט פרופי ע' גרוסקופף) כנגד בזק בינלאומי בסכום שהוערך במאות מיליוני שקלים. משכך, אין להטיל ספק בכך שהח"מ תייצג את עניינם של חברי הקבוצה באופן ראוי והולם ובתום לב.

146. אשר על כן, המבקש, כמו גם באת כוחו, הרימו את נטל ההוכחה המוטל עליהם להראות כי ייצגו בדרך הולמת ובתום לב את עניינם של כל הנמנים עם הקבוצה.

8.1 לסיכום פרק זה

147. נוכח האמור לעיל עולה בבירור, כי המבקש הוכיח, לפחות במידת ההוכחה הלכאורית הנדרשת בשלב זה, כי מתקיימים כל התנאים לאישורה של התובענה המצורפת כנספח "1" לבקשה זו כתובענה ייצוגית.

ו. הסעדים המבוקשים

148. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

א. הנתונים שבידי המבקש אינם מאפשרים לו לדעת מה שיעור החזר הזכויות בפועל מסך כל הפדיון ממכונות המזל "חיש גד אלקטרוני" במהלך שבע השנים עובר להגשת הליך זה. אשר על כן, ביהמ"ש הנכבד מתבקש:

- (1) ליתן צו המורה למשיב להשיב על שאלונים ו/או לגלות בפני המבקש את כל המסמכים ו/או החשבונות ו/או כל מידע מכל סוג ומין שהוא שיש בידו להשלים את הנתונים החסרים.
- (2) להתיר למבקש לתקן את כתב התובענה הייצוגית באופן של עדכון הנתונים המספרים והסכומים המתאימים כפי שיגולו ע"י המשיב עפ"י הוראות ביהמ"ש.
- ב. **לפסוק לטובת חברי הקבוצה** פיצוי כולל בסך של **2,413,335,193 ₪ - 2,632,729,303 ₪** (או כל סכום אחר אותו ימצא בית המשפט הנכבד לנכון לפסוק בנסיבות העניין) מכוח סמכותו לפי סעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.
- ג. לחילופין ו/או במצטבר ליתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה כפי שיימצא בית המשפט הנכבד לנכון לעשות זאת בנסיבות העניין.
- ד. **גמול למבקש**: בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיב לשלם למבקש, אשר יזם את הגשת התביעה הייצוגית וטרם בהכנתה, גמול הולם וראוי בשיעור המרבי האפשרי וזאת בהתאם לשיקולים המוזכרים בסעיף 22 לחוק ובפסיקה, לרבות **התועלת** שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה, **שווי ההטבה** לה זכו חברי הקבוצה, **מורכבות** ההליך, **הטרחה** שטרח, **הסיכון** שנטל על עצמו בהגשת התובענה וניהולה, **מידת החשיבות הציבורית** וכיו"ב.
- ה. **תשלום שכר טרחה לבאת הכוח**: בית המשפט הנכבד מתבקש לפסוק שכר טרחה הולם וראוי בשיעור המקסימאלי האפשרי, ובצירוף מע"מ כדין, לבאת כוחו של המבקש וזאת בהתאם לשיקולים המוזכרים בסעיף 23 לחוק ובפסיקה, לרבות **התועלת** שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה, **שווי ההטבה** לה זכו חברי הקבוצה, **מורכבות** ההליך, רמת השקידה ו**הטרחה** שטרח באת הכוח, **הסיכון** שנטלה על עצמה בהגשת התובענה וניהולה, **מידת החשיבות הציבורית** וכיו"ב.
- ו. לחייב את המשיב בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

ז. סוף דבר

149. לאור הנימוקים המפורטים בבקשה זו, מתבקש בית המשפט הנכבד **לאשר** ולהכיר בתובענה המצורפת כנספח "1" לבקשה זו כתובענה ייצוגית בהתאם לפרט 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, ולהורות כמבוקש ברישא.
150. לבית משפט נכבד זה הסמכות העניינית והמקומית לדון בבקשה ובתובענה דנן מכוח הוראת סעיף 15(1) לחוק תובענות ייצוגיות.
151. בבדיקה שערכה הח"מ בפנקס התובענות הייצוגיות המפורסם באתר בתי המשפט, נמצא כי נכון למועד הגשת בקשה זו, לא הוגשה תובענה ייצוגית נגד המשיב בעניין דומה.
152. יהא זה מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כאמור בכותרת בקשה זו.

רחלי קלקנר, עו"ד
מ.ר. 40933
באת כוח המבקש